

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 282/2022-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti súdneho exekútora [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferová s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Levice č. k. 10 Er 234/2014-414 zo 17. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 9. mája 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom v napadnutom konaní. Napadnuté uznesenie žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať mu trovy konania a finančné zadosťučinenie v sume 200 eur.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu na vymoženie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu právoplatne uloženej pokuty za priestupok povinného. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie 14. marca 2014. Obsadený vyšším súdnym

úradníkom vydal 21. októbra 2020 uznesenie, ktorým určil, že došlo k zastaveniu starej exekúcie. Odôvodnil to tým, že návrh oprávneného na zastavenie exekúcie nemá spôsobovať predĺženie rozhodnej doby a nemôže zakladať tzv. relatívnu výnimku podľa § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“). Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením zo 17. februára 2022 tak, že sťažnosť zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že považoval sťažnosťou napadnuté uznesenie v celom rozsahu za vecne správne.

3. Toto uznesenie napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, v ktorej namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ postúpil konajúcemu súdu návrh na zastavenie exekučného konania oprávneného 27. decembra 2019, o ktorom nebolo vôbec rozhodnuté. Vo veci konajúci súd opakovane a nelogicky prenáša vinu na sťažovateľa, že ten mal vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie, hoci neexistoval na to dôvod, keďže súd aj po nadobudnutí účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní rozhodoval o zastavení exekúcie na návrh oprávneného. Poukazuje na to, že v okolnostiach veci nemohol vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie, keďže sa rozhodná doba predĺžila. Podľa názoru sťažovateľa zákon o ukončení niektorých exekučných konaní nešpecifikuje v § 4 ods. 2, o koho návrh na zastavenie exekúcie má ísť. Tvrdí, že okresný súd svojvoľne a v rozpore so zákonom uplatnil reštriktívny výklad citovaného zákonného ustanovenia. Takisto sa nevysporiadal s návrhom oprávneného na zastavenie exekúcie, o ktorom nerozhodol vôbec, a odôvodnenie v tejto súvislosti považuje za chabé a nepresvedčivé. Pokiaľ ide o zásah do jeho majetkových práv, sťažovateľ namieta, že hoci neporušil žiadnu svoju povinnosť a čakal na rozhodnutie súdu o predložennom návrhu v súlade s Exekučným poriadkom, bol v konečnom dôsledku sankcionovaný, že nevydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a ešte navyše súd ani nerozhodol o nároku na náhradu trov exekúcie a konštatoval, že exekútor nemá nárok na náhradu paušálnych trov. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku a zákona o ukončení niektorých exekučných konaní považuje za rozporné s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 282/2022-26 z 1. júna 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý mu predchádzal. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Spr/374/2022 doručenom 30. júna 2022 po rekapitulácii priebehu napadnutého konania v podstatnom k veci uviedol, že považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú v celom rozsahu, pretože ide podľa jeho názoru o zákonné rozhodnutie. Poukázal na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 274/2022 z 26. mája 2022, ktorým bola obdobná sťažnosť sťažovateľa odmietnutá. V závere svojho vyjadrenia vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

II.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

6. Zúčastnenou osobou v konaní pred ústavným súdom je Dopravní podnik mesta Pardubic, a. s., ktorý v exekučnom konaní vystupoval ako oprávnený. Rovnako zúčastnenou osobou je aj [REDAKOVANÉ] ako povinný v exekučnom konaní. Ústavný súd listami zo 14. júna 2022 upovedomil zúčastnené osoby o prijatí sťažnosti a vyzval ich na prípadné zaujatie stanoviska v lehote 15 dní. Zúčastnené osoby svoje právo vyjadriť sa nevyužili.

II.3. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ replikou doručenou 11. augusta 2022 reagoval na vyjadrenie okresného súdu z 28. júna 2022, v ktorej zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti. Zároveň vyjadril názor, že vyjadrenie okresného súdu nereflektovalo na podstatu sťažnosti, najmä vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho procesných práv nezákonným rozhodnutím o tom, že exekúcia sa zastavila. Uviedol, že nespochybňuje tvrdenie, že na dôvod zastavenia exekúcie samozrejme nadväzujú aj trovy exekúcie, ale až v druhom rade. V prvom rade je potrebné posúdiť, či napadnuté uznesenie (že exekúcia sa zastavuje) môže obstať, ak bude podrobené kontrole ústavnosti a zákonnosti. Sťažovateľ zastáva názor, že napadnuté uznesenie je výsledkom nesprávnej aplikácie práva, pretože mu predchádzal návrh oprávneného na zastavenie exekúcie, o ktorom okresný súd nerozhodol. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 468/2021 zo 14. októbra 2022 a tam uvedený záver, že postup súdu, ktorým ignoroval § 4 ods. 2 písm. b) zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, je nesprávny.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že okresný súd napadnutým uznesením neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj k ústavne neudržateľnému zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

11. V posudzovanej veci sa spornou stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia Exekučného poriadku a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe vydať rozhodnutie o tom, že došlo k zastaveniu exekúcie podľa osobitného zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.

12. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyústoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovы zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon o ukončení niektorých exekučných konaní je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s exekučným poriadkom osobitným spôsobom.

13. V danej exekučnej veci bolo sporné, či išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo by indikovalo aplikáciu zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie

rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ vzhľadom na doručenie návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie, riadiac sa právnou úpravou, preto nevydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd dospel k záveru, že návrh oprávneného na zastavenie exekúcie nespôsobuje predĺženie lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. b) zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a vzhľadom na uplynutie rozhodnej doby ide o tzv. starú exekúciu, preto konštatoval jej zastavenie.

14. Ústavný súd pri posúdení tejto sťažnosti bral do úvahy aj skutočnosť, že o obdobnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (čo do rozsahu a dôvodov) už rozhodol štvrtý senát uznesením č. k. IV. ÚS 274/2022-28 z 26. mája 2022, ktorým sťažnosť sťažovateľa odmietol jednak z dôvodu, že sťažovateľ nebol oprávnenou osobou ani na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o tom, že exekúcia sa zastavila (body 21 a 22 odôvodnenia označeného rozhodnutia) a jednak z dôvodu, že by zrušením napadnutého uznesenia sťažovateľ nedosiahol ani iný výsledok konania, ani priaznivejšie postavenie pri rozhodovaní o trovách exekúcie, pretože si ich sťažovateľ neuplatnil.

15. Ústavný súd ďalej konštatuje, že jednotlivé senáty ústavného súdu rozhodovali o iných obdobných sťažnostiach sťažovateľa súvisiacich s aplikáciou zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, pričom dospeli k odlišným právnym záverom, čo vyústilo do zjednotenia právnych názorov v pléne ústavného súdu podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 okrem iného uviedlo aj právny záver, ktorý je relevantný aj pre posúdenie sťažnosti sťažovateľa, podľa ktorého vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady (bod 16 č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023).

16. V tejto súvislosti plénum ústavného súdu tiež zdôraznilo, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).

17. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú viazané jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd ho aj v kontexte už prijatého právneho posúdenia štvrtým senátom musel zohľadniť pri posúdení dôvodnosti námietok sťažovateľa a ich ústavnej relevancie.

18. Pokiaľ ide o namietané porušenie procesných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené závery dospel k záveru, že ani prípadne nesprávne rozhodnutie o zastavení exekúcie

za predpokladu, že existuje iný dôvod na zastavenie exekúcie, samo osebe nemá ústavnoprávny rozmer a relevanciu z pohľadu označených práv sťažovateľa, preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (§ 133 ods. 1 a contrario zákona o ústavnom súde).

19. Z pohľadu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je relevantnou otázkou priameho dopadu napadnutého rozhodnutia na vec sťažovateľa, t. j. na trovy exekútora. Keďže si sťažovateľ pri predkladaní návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie trovy neuplatnil, tieto by ani pri správnom postupe okresného súdu neboli predmetom jeho rozhodovania. Ani napadnuté rozhodnutie preto nemá priamy dopad na sťažovateľom tvrdené majetkové právo sťažovateľa. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.

20. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu